

Mănăstirea Strehaia

Descriere

Biserica mănăstirii Strehaia, contrar regulii generale care cere ca bisericile să fie îndreptate cu altarul spre est, este orientată cu 42 de grade spre sud. Acest fapt se pare că se datorează fie unei erori de proiectare, fie a fost în mod intenționat construită așa. În urma lucrărilor de restaurare executate în 1963, s-a ajuns la constatarea că locuința feudală și biserica aparțin unor etape de construcție deosebite, casa fiind datată în prima jumătate a secolului al XVI-lea, în epoca de glorie a boierilor Craiovești, iar biserica împreună cu zidul de incintă puternic întărit, cu chiliile și celelalte clădiri mănăstirești, din vremea domniei lui Matei Basarab, mai precis în jurul anul 1645. S-a mai stabilit, de asemenea, că nici casa, nici biserica și nici celelalte clădiri nu au fost precedate de vreo altă fază de construcție. La începutul secolului al XVI-lea, probabil prin anul 1510, a fost ridicat la Strehaia un sediu al Băniei Olteniei, confirmat documentar în vremea lui Vlad Călugărușul, printr-un document din 16 mai 1589. În secolul al XVII-lea, domnitorul Matei Basarab reface casa (ridicată cu mai bine de un secol în urmă), construiește în același loc o biserică, chiliile, anexe și un zid de apărare. În ceea ce privește motivele care l-au determinat pe Matei Basarab să transforme în mănăstire ctitoria concepută inițial ca o curte tipic boierească, majoritatea istoricilor este de părere că domnitorul muntean a urmat exemplul lui Vasile Lupu, domnitorul Moldovei care, în jurul anului 1640, a prefăcut în mănăstire Cetatea Neamțului spre a nu fi nevoit să o dărâme, așa cum cereau turcii. Probabil, tot din aceleași motive și Matei Basarab a preferat să prefacă în mănăstire o curte boierească și nu să o dărâme. La nevoie, mănăstirea putea servi și ca cetate de apărare. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea a fost adăugat un pridvor și de asemenea, a fost lărgită casa. În 1693, egumenul Silvestru ridică un zid împrejmuit din piatră. Între 1716-1718, la mănăstirea Strehaia s-a construit de către austrieci (aflați în război cu turcii), la o distanță care varia între 10 și 50 m, o fortificație pentagonală de pământ cu val și șanț, cu bastioane semicirculare în colțuri care înconjurau incinta de zid a mănăstirii. Un moment important în trecutul mănăstirii Strehaia s-a petrecut în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, atunci când domnitorul Grigore Ghica (februarie 1672 - noiembrie 1673) a înființat cea de-a treia episcopie a Țării Românești, este drept cu o existență scurtă, de circa șase ani (1673-1679). A avut în fruntea sa un singur episcop, Daniil. Toți egumenii și călugării de la mănăstirea Strehaia nu au avut parte de-a lungul timpului de vremuri prea liniștite. Turcii, austriecii și apoi iarăși turcii au stricat de nenumărate ori liniștea așezământului monahal. În anul 1821, în drumul său spre

București, Tudor Vladimirescu a întărit mănăstirea Strehaia, așa cum făcuse și la Tismana și Gura Motrului, dându-i rolul unei cetăți de apărare. Implicarea lăcașului monahal în Revoluția de la 1821, pare să fi avut urmări nefaste pentru monahii de aici, care, de teama represaliilor, probabil, au părăsit mănăstirea. Așezământul este supus unor reparații capitale, fiind zugrăvit din nou, după 118 ani, atât în exterior cât și în interior. Sunt refăcute toate chiliile, casele, fântâna, grajdurile și acoperișul. În 1846, imobilele acestui lăcaș, biserica și anexele se aflau într-o stare deplorabilă. Viața monahală a încetat în anul 1864, după legea secularizării averilor mănăstirești, când vechea mănăstire de la Strehaia devine biserică de mir. În 1925, lăcașul a căzut pradă hoților care au furat aproape tot. Și după instaurarea regimului comunist, mănăstirea a avut de suferit, în anul 1957, slujbele fiind interzise. Au fost totuși inițiate lucrări de renovare (începând cu 1957). Până în 1990, mănăstirea a fost organizată ca muzeu. Abia după înlăturarea regimului comunist, străvechea ctitorie a boierilor Craiovești redevine așezământ monahal. Mănăstirea Strehaia face parte din categoria mănăstirilor fortificate, fiind prevăzută cu ziduri puternice de apărare. Incinta este formată din patru laturi, având formă de dreptunghi, spre mijloc găsindu-se biserica. Întrarea în incinta mănăstirii se face pe sub un turn ce pare că veghează încă la liniștea strehăienilor. În partea dreaptă se găsesc chiliile iar în stânga foișorul ce a servit cândva ca punct de observație. Biserica poate fi considerată una din ultimile creații artistice originale ale școlii muntenești din secolul al XVII-lea, având trei părți: altar, naos și pronaos la care se adaugă pridvorul, o creație ulterioară, din timpul lui Constantin Brâncoveanu (1693). În ce privește pictura, se disting două straturi diferite. Primul, poate cel original, este foarte îngrijit, iar cel de-al doilea pare a imita vechea iconografie cu diferențe de dimensiuni și nuanțe. Acesta datează probabil din anul 1826. În partea stângă a naosului se găsesc portretele lui Matei Basarab și al doamnei Elena iar în dreptul ușii sunt pictați ctitorii Barbu Craiovescu și „*Jupan Pârvu biv Vel Vornic*”. Figuri ale unor binefăcători ai sfântului lăcaș sunt pictate și în pronaos.

Galerie

Harta

